Dôchodkové poistenie opatrovateľa: čo sa zmenilo v roku 2026

Redakčne pripravil: Marek
Tlačová verzia: 20. 11. 2026
Aktuálny článok a prílohy na webe

Príspevok na opatrovanie a dôchodkové poistenie opatrovateľa sú dve rozdielne veci. V roku 2026 neplatenie poistného štátom samo osebe neznamená zánik evidovaného obdobia.

Opatrovanie môže byť obdobím poistenia

Človek poberajúci peňažný príspevok na opatrovanie môže byť pri splnení zákonných podmienok povinne dôchodkovo poistený. Ide o postavenie opatrovateľa, nie automaticky o ďalšie poistenie osoby, o ktorú sa stará. Podobná úprava sa vzťahuje na osobného asistenta s príslušným zmluvným rozsahom. [1]

Pri kontrole preto oddeľte rozhodnutie o príspevku od evidencie dôchodkového poistenia. Úrad práce rozhoduje o podpore, Sociálna poisťovňa eviduje obdobie poistenia a neskôr ho vyhodnocuje pri dôchodku. Samotný výpis z účtu o prijatí dávky nevysvetľuje všetky podmienky.

Podmienky opatrovateľa a osobného asistenta porovnajte aj s osobitným vysvetlením Sociálnej poisťovne. [2]

Podmienky treba splniť súčasne

Podľa § 15 ide pri opatrovaní o osobu s trvalým pobytom na Slovensku, ktorej sa príspevok poskytuje. Nesmie mať priznaný predčasný starobný alebo invalidný dôchodok, nesmie dovŕšiť dôchodkový vek a nesmie byť poistená v zákonom vylúčenom súbehu z dôvodu starostlivosti o dieťa. [1]

To znamená, že invalidný dôchodca môže za splnenia podmienok dostávať príspevok na opatrovanie, ale nemusí mu z tohto titulu vzniknúť zároveň uvedené povinné dôchodkové poistenie. Nárok na dávku a postavenie poistenca sa posudzujú odlišne. Každú zmenu rozhodujúcich okolností preto treba preveriť samostatne.

Čo sa zmenilo od januára 2026

Od 1. januára 2026 štát za poistencov štátu neplatí poistné na dôchodkové poistenie, no pri splnení podmienok ich povinné poistenie pokračuje. Zákon upravuje hodnotenie týchto období aj bez skutočného odvedenia poistného štátom. Nie je teda správne zamieňať koniec platenia so stratou všetkých rokov poistenia. [1]

Zmeny sa týkajú aj príspevkov do druhého piliera. Pri kontrole sporenia preto nevyvodzujte záver o chýbajúcom prvom pilieri iba z toho, že nevidíte novú platbu do DSS. Ide o rozdielne evidencie a právne následky. [1]

Pri hodnotení obdobia poistenia od roku 2026 je dôležitý aj § 61 ods. 2: pre príslušné obdobie opatrovania alebo osobnej asistencie stanovuje minimálny základ na úrovni 60 %

všeobecného vymeriavacieho základu spred dvoch rokov; pri časti roka sa zohľadňuje trvanie obdobia. MPSVR vysvetľuje zvýšenie z predchádzajúcich 50 % na 60 %. Ide o údaj pre výpočet dôchodku, nie o nárok na 60 % vlastnej mzdy alebo automatické zvýšenie dôchodku o 20 %.

Pri rozhodnutí vydanom v roku 2026 sledujte aj prechodné pravidlo § 293gmf: sumy dôchodkov priznaných v roku 2026, na ktoré vznikol nárok aj nárok na výplatu v tomto roku, sa určujú podľa znenia účinného do 31. decembra 2025. Odlišujte preto vznik poistenia a zákonné hodnotenie nového obdobia od sumy už doručeného rozhodnutia.

Automatická evidencia a osobný asistent

Sociálna poisťovňa uvádza automatickú evidenciu na základe podkladov z Ústredia práce. Pri osobnej asistencii je dôležitý zmluvný rozsah najmenej 140 hodín mesačne. Prihláška sa podľa zákona považuje za splnenú pri zmluve s osobou, ktorá má nárok na príslušný príspevok; iné situácie majú vlastný postup. [1]

Automatická evidencia neznamená, že netreba kontrolovať výsledok. Zmena rozsahu, skončenie zmluvy alebo priznanie dôchodku môžu ovplyvniť podmienky. Pri neistote kontaktujte pobočku s konkrétnou zmluvou alebo rozhodnutím; nepredpokladajte rovnaký režim pri každej neformálnej pomoci.

Ako skontrolovať vlastné obdobie

V Elektronickom účte poistenca si pozrite časť Poistenec štátu a porovnajte dátumy s rozhodnutím o príspevku alebo so zmluvou o asistencii. Sociálna poisťovňa túto časť odporúča na kontrolu evidencie. Pri rozdiele si pripravte presný začiatok a koniec sporného obdobia, číslo rozhodnutia a dostupné potvrdenia. [3]

Ilustračný príklad: opatrovateľ nevidí od januára 2026 platbu štátu, ale jeho obdobie je naďalej správne evidované. Samotné neplatenie odvodu neznamená medzeru. Ak obdobie v evidencii chýba, treba požiadať o preverenie konkrétneho záznamu.

Časté omyly a ďalší krok

Roky poistenia si nemožno určiť iba z dĺžky neformálnej starostlivosti o blízkeho. Dôležité sú zákonné podmienky, vznik príslušného titulu a evidencia. Rovnako nemožno každému opatrovateľovi vopred sľúbiť konkrétne zvýšenie budúceho dôchodku; výpočet závisí od celej poistnej histórie. [1]

Ak chcete mať jasno, pripravte si prehľad mesiacov, postavenie opatrovateľa alebo asistenta, prípadný priznaný dôchodok a súčasné poistenie. S týmto zoznamom sa pýtajte Sociálnej poisťovne na vlastnú evidenciu. Praktickým výsledkom má byť potvrdený stav a opravená prípadná chyba, nie iba všeobecná odpoveď o opatrovaní.

Dva prehľady, ktoré sa nemusia zhodovať

Ilustračné porovnanie: dvaja ľudia poberajú príspevok na opatrovanie. Jeden už má priznaný invalidný dôchodok, druhý ho nemá a spĺňa ostatné podmienky poistenia. Rovnaký názov dávky neznamená rovnaké postavenie v Sociálnej poisťovni. Priznaný invalidný dôchodok je pri tomto osobitnom poistnom titule vylučujúcou okolnosťou, hoci samotné opatrovanie môže pokračovať. Podmienky uvádza aktuálna stránka Sociálnej poisťovne.

Rozhodnutie úradu a evidencia poisťovne

Čo kontrolujem	Čo z toho môžem zistiť
Rozhodnutie ÚPSVaR	Komu patrí príspevok a za aké obdobie; samo nepotvrdzuje všetky poistné podmienky.
Evidencia Sociálnej poisťovne	Či vzniklo a trvá dôchodkové poistenie z príslušného titulu.
Výpis DSS	Pohyby na osobnom dôchodkovom účte; chýbajúca platba štátu nie je odpoveďou na evidenciu prvého piliera.

Pri osobnom asistentovi si navyše poznačte zmluvný mesačný rozsah. Podmienka najmenej 140 hodín sa týka tohto asistentského poistného titulu; nie je to počet hodín, ktorý musí rodinný opatrovateľ vykázať na získanie príspevku na opatrovanie. Zamenenie oboch systémov môže viesť k zbytočnej prihláške alebo nesprávnemu záveru, že poistenie určite vzniklo.

Pre rok 2026 oddeľte aj zamestnanie od zákonom vylúčeného súbehu so starostlivosťou o dieťa. Sociálna poisťovňa v prehľade zmien od roku 2026 výslovne vysvetľuje možný súbeh zákonného poistenia so zamestnaním alebo SZČO pri splnení príslušných podmienok. Pri výške príspevku na opatrovanie sa však príjem a organizácia práce posudzujú osobitne. Zmenu platenia odvodov štátom vysvetľuje oficiálny prehľad poistencov štátu.

Zdroje a overenie

[1] Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení — znenie účinné 1. 9. – 30. 12. 2026

§ 15 ods. 1 písm. e) a ods. 2; § 61 ods. 2 a pomerná časť roka; § 293gmf o dôchodkoch priznaných v roku 2026.

[2] Sociálna poisťovňa: Dôchodkové poistenie opatrovateľa a osobného asistenta

Súbežné podmienky; invalidný/predčasný dôchodok a vek; zmluvný rozsah asistencie 140 hodín; aktuálny zoznam už nevylučuje zamestnanie/SZČO.

[3] Sociálna poisťovňa: Automatické poistenie a zmeny od 1. januára 2026

Od 1. 1. 2026 štát neplatí poistné ani príspevky do II. piliera; obdobia sa naďalej hodnotia.

[4] MPSVR SR: Príspevok na pomoc pri odkázanosti, pravidlá a prechodné obdobie od 1. januára 2027

[5] Zákon č. 406/2025 Z. z. – časová verzia účinná od 1. januára 2027

[6] Zákon č. 447/2008 Z. z. – znenie účinné od 31. decembra 2026, prechodné § 67y

[7] Sociálna poisťovňa: Starostlivosť o dieťa a dôchodok – zmena súbehu zákonného poistenia od roku 2026

Od 1. januára 2026 je pri splnení zákonných podmienok prípustné súbežné povinné dôchodkové poistenie osoby poistenej priamo zo zákona a zamestnanca alebo SZČO; text nepreberá osobitné pravidlá výpočtu dôchodku za starostlivosť o dieťa na rodinného opatrovateľa.

[8] Sociálna poisťovňa: Opatrovateľský príspevok a osobná asistencia

Súčasné podmienky, asistent 140 hodín, prihláška iba pri chýbajúcom nároku osoby s ŤZP na príspevok; oznamovací postup pri prihlásenom asistentovi.

[9] MPSVR: Zmeny od 1. januára 2026

Zvýšenie 50 % na 60 % výslovne zahŕňa opatrovateľov a asistentov najmenej 140 hodín; dovolený súbeh zamestnania/SZČO.

Článok slúži na orientáciu. O vašom nároku rozhoduje príslušná inštitúcia.